

GRANSKNINGSHANDLING

E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan Faunapassage

Hallstahammars kommun, Västmanlands län

Vägplan- och miljöbeskrivning, 2022-05-19

Diariernr: TRV 2021/140243

Trafikverket

Postadress: Box 1140, 631 80 Eskilstuna

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan Faunapassage

Författare: WSP Sverige AB

Dokumentdatum: 2022-05-19

Diarienummer: TRV 2021/140243

Uppdragsnummer: 145923

Kontaktperson: Lars Königsson, Trafikverket

E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan
Faunapassage

Innehåll

1. Sammanfattning.....	4
2. Beskrivning av projektet, dess bakgrund, ändamål och projektmål	5
3. Miljöbeskrivning.....	7
4. Förutsättningar	9
5. Den planerade faunapassagens lokalisering och utformning med motiv	14
6. Effekter och konsekvenser av projektet.....	15
7. Samlad bedömning	16
8. Överensstämmelse med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, miljökvalitetsnormer och bestämmelser om hushållning med mark och vattenområden	17
9. Markanspråk och pågående markanvändning	18
10. Fortsatt arbete	19
11. Genomförande och finansiering	19
12. Underlagsmaterial och källor.....	21

Bilagor

Bilaga 1 - PM Viltutredning, Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, Trafikverket, 2019
dnr: TRV 2015/101929.

1. Sammanfattning

Väg E18 mellan Köping och Västjädra är idag en mötesfri landsväg med 2+1 körfält. Möjligheten till omkörning växlar längs sträckan. Skyltad hastighet är 100 km/h. Trafikmängden på sträckan varierar mellan 15 800 fordon/dygn och 21 130 fordon/dygn (mätår 2015). Andelen lastbilstrafik varierar mellan 14 och 17 %. Vägtypen i kombination med höga trafikmängder gör att det ofta inträffar upphinnandeolyckor och påkörningar på mitträcket. Detta får stora konsekvenser genom att trafiken stoppas upp samt att omledning av trafiken till det mindre vägnätet ofta krävs. Omledningstrafiken orsakar i sin tur störningar och trafiksäkerhetsproblem. Etappen är den sista sträckan på E18 mellan Örebro och Stockholm som inte är ombyggd till motorvägsstandard. Vägplanen för att möjliggöra detta fastställdes 2020-08-19 av Trafikverket. Beslutet blev överklagat men vägplanen vann laga kraft 2021-04-22 enligt ett regeringsbeslut.

För att förbättra för vilt att passera den nya motorvägen föreslås nu en faunapassage. Den tillkommande åtgärden medför ett förändrat markanspråk gentemot fastställd vägplan då faunapassagen och dess släntområden klassas som väganordningar. Trafikverket har påbörjat arbetet med att ta fram en ny vägplan för att möjliggöra för faunapassagen. Denna vägplan omfattar en skyddsåtgärd vars syfte är att minska E18s barriäreffekt för vilda djur. Fastställda miljö kvalitetsnormer bedöms inte påverkas negativt och planförslaget bedöms inte strida mot relevanta miljö kvalitetsmål. Vidare bedöms planförslaget vara förenligt med de allmänna hänsynsreglerna.

Samråd angående faunapassagen med vägplanens samrådsunderlag genomfördes under december år 2021 - januari år 2022. Samråd om samrådshandlingen har skett med berörd samråds krets från till under april år 2022.

Länsstyrelsen Västmanlands län beslutade 2022-02-18 att planerad faunapassage över E 18 Köping-Västjädra inte kan antas medföra betydande miljö påverkan.

Denna granskningshandling kommer att användas för vidare för granskning av vägplanen med berörd kommun, Länsstyrelsen, de enskilda som särskilt berörs av projektet samt berörda myndigheter och organisationer enligt den avgränsade samråds kretsen.

2. Beskrivning av projektet, dess bakgrund, ändamål och projektmål

Ett vägprojekt ska planeras enligt en särskild planläggningsprocess som styrs av lagar och som slutligen leder fram till en *vägplan*.

I planläggningsprocessen utreds var och hur vägen ska byggas. Hur lång tid det tar att få fram svaren beror på projektets storlek, hur många undersökningar som krävs, om det finns alternativa sträckningar, vilken budget som finns och vad de berörda tycker.

I början av planläggningen tar Trafikverket fram ett underlag som beskriver hur projektet kan påverka miljön. Länsstyrelsen beslutar sedan om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I så fall ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram till väg- eller järnvägsplanen, där Trafikverket beskriver projektets miljöpåverkan och föreslår försiktighets- och skyddsåtgärder. I annat fall ska en miljöbeskrivning tas fram. Planen hålls tillgänglig för granskning så att de som berörs kan lämna synpunkter innan Trafikverket gör den färdig. När planen är fastställd följer en överklagandetid innan planen vinner laga kraft. Först efter detta kan Trafikverket sätta spaden i jorden.

Samråd är viktigt under hela planläggningen. Det innebär att Trafikverket tar kontakt och för dialoger med andra myndigheter, organisationer och berörd allmänhet för att Trafikverket ska få deras synpunkter och kunskap. Synpunkterna som kommer in under samråd sammanställs i en samrådsredogörelse.

Vägplan för ombyggnad av E18 mellan Köping och Västjädra, från dagens mötesfria landsväg med 2+1 körfält till motorväg, vann laga kraft 2021-04-22. För att förbättra för vilt att passera den nya motorvägen, samt höja trafiksäkerheten på E18, föreslås att en planskild faunapassage anläggs mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125.

Denna vägplan omfattar endast en faunapassage mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125.

2.1. Bakgrund

Väg E18 mellan Köping och Västjädra är idag en mötesfri landsväg med 2+1 körfält. Möjligheten till omkörning växlar längs sträckan. Vägtypen i kombination med höga trafikmängder gör att det ofta inträffar upphinnandeolyckor och påkörningar på mitträcket. Detta får stora konsekvenser genom att trafiken stoppas upp samt att omledning av trafik till det mindre vägnätet ofta krävs.

Omledningstrafiken orsakar i sin tur störningar och trafiksäkerhetsproblem. Etappen är den sista sträckan på E18 mellan Örebro och Stockholm som inte är ombyggd till motorvägsstandard.

Vägplanen för att möjliggöra detta fastställdes 2020-08-19 av Trafikverket. Beslutet blev överklagat men vägplanen vann laga kraft 2021-04-22 enligt ett regeringsbeslut.

I PM Viltutredning (Trafikverket, 2019-05-10) som togs fram till den fastställda vägplanen ingår ett förslag på skyddsåtgärd för att minska barriäreffekterna av motorvägen i form av en landskapsbro/ekodukt mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125. Trafikverket beslutade senare att inte gå vidare med en separat landskapsbro/ekodukt, och därför omfattade vägplanen för E18 mellan Köping och Västjädra inte en landskapsbro/ekodukt mellan avfarten till Morgendal och Sörstafors.

Trafikverket har nu beslutat att en faunapassage ska byggas mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125. Det betyder att Trafikverket måste ta fram en vägplan för faunapassagen.

I samrådsunderlaget angavs ett utredningsområde som omfattar ett markområde vid km 41/800–42/250 längs E18 enligt den fastställda vägplanens längdmätning, området ligger mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125. Geografiskt avgränsades utredningen och beskrivningarna i huvudsak till utredningsområdet. Ungefärligt läge för den planerade faunapassagen syns i figur 1.

Figur 1. I figuren syns en översiktskarta där den röda pilen visar ungefärlig lokalisering av faunapassagen.

2.2. Tidigare utredning

Trafikverket, 2021. Samrådsunderlag, E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan Faunapassage, dnr: TRV 2021/140243

Trafikverket, 2019¹. Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2019². PM Viltutredning, Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2019³. Miljökonsekvensbeskrivning, Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2018. PM E18 Köping-Västjädra Vägplan, Översiktlig naturvärdesinventering, dnr TRV 2015/101929

3. Miljöbeskrivning

För ett projekt där länsstyrelsen beslutat att projektet ej kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en miljöbeskrivning för vägplan upprättas. Miljöbeskrivningen integreras med vägplanen och behöver inte ett separat godkännande av länsstyrelsen.

Miljöbeskrivningen följer även Miljöbalkens 6 kap. avseende identifiering, beskrivning och bedömning av de miljöeffekter som berörs, för att bedöma projektets huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser.

Miljöbeskrivningen ska även redovisa uppgifter om riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet i Miljöbalken och miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. 3 § i Miljöbalken. Skyddade områden och arter enligt 7 och 8 kap. i Miljöbalken och enligt kulturmiljölagen ska också redovisas. Enligt väglagen ska en miljöbeskrivning innehålla uppgifter som projektets förutsägbara påverkan på människors hälsa och på miljön.

Bedömningar i denna miljöbeskrivning är utförda av följande sakkunniga: Sara Hård har en examen i naturgeografi från Umeå Universitet och har arbetat med samordning och miljöbedömningar i över 10 år. Erik Folkesson Blom har en examen i fysisk planering från Blekinge Tekniska Högskola och har arbetat med samordning och miljöbedömningar i cirka 6 år.

3.1. Avgränsningar

Vägplanens utredningsområde och geografiska avgränsning illustreras i figur 2. Miljöbeskrivningens geografiska avgränsning styrs dock av miljöeffekternas influensområde. Influensområdets storlek kan variera beroende på vilken miljöaspekt som studeras och i relevanta delar beskrivs därför konsekvenserna även utanför vägplanens område. Målet är att beskriva konsekvenserna av vägplanen där de uppstår. Det finns några miljöaspekter som berör värden utanför utredningsområdet och för dessa aspekter är det aktuellt att ha ett större geografiskt perspektiv.

Förslagen lokalisering och utformning för planerad faunapassage benämns i denna samrådshandling *planförslag* och området inom vilket planförslaget planeras benämns *utredningsområde*.

Utredningsområdet omfattar ett markområde vid km 41/800–42/250 längs E18 enligt den tidigare fastställda vägplanens längdmätning, området ligger mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125. Geografiskt avgränsas utredningen och beskrivningarna i huvudsak till utredningsområdet. Planförslagets gränser redovisas i figur 2.

Denna vägplan omfattar endast en planerad faunapassage.

E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan
Faunapassage

I tid avgränsas miljöbeskrivningen till nutid, byggtid och efter att utbyggnaden genomförts.

Miljökonsekvensbeskrivningen har fokuserats på betydelsefulla miljöeffekter/miljökonsekvenser av den planerade faunapassagen. Miljöaspekter med mycket små eller obetydliga miljökonsekvenser har enbart kommenterats helt kort.

Betydelsefulla miljökonsekvenser bedöms vara:

- Trafiksäkerhet
- Ytvatten
- Vilt
- Naturmiljö
- Kulturmiljö
- Människors hälsa; boendemiljö och friluftsliv
- Riksintresse för E18

Följande aspekter beskrivs inte eller översiktligt p.g.a. att projektet inte medför störningar av den typen eller att förutsättningarna inom utredningsområdet gör att aspekten inte behöver utredas:

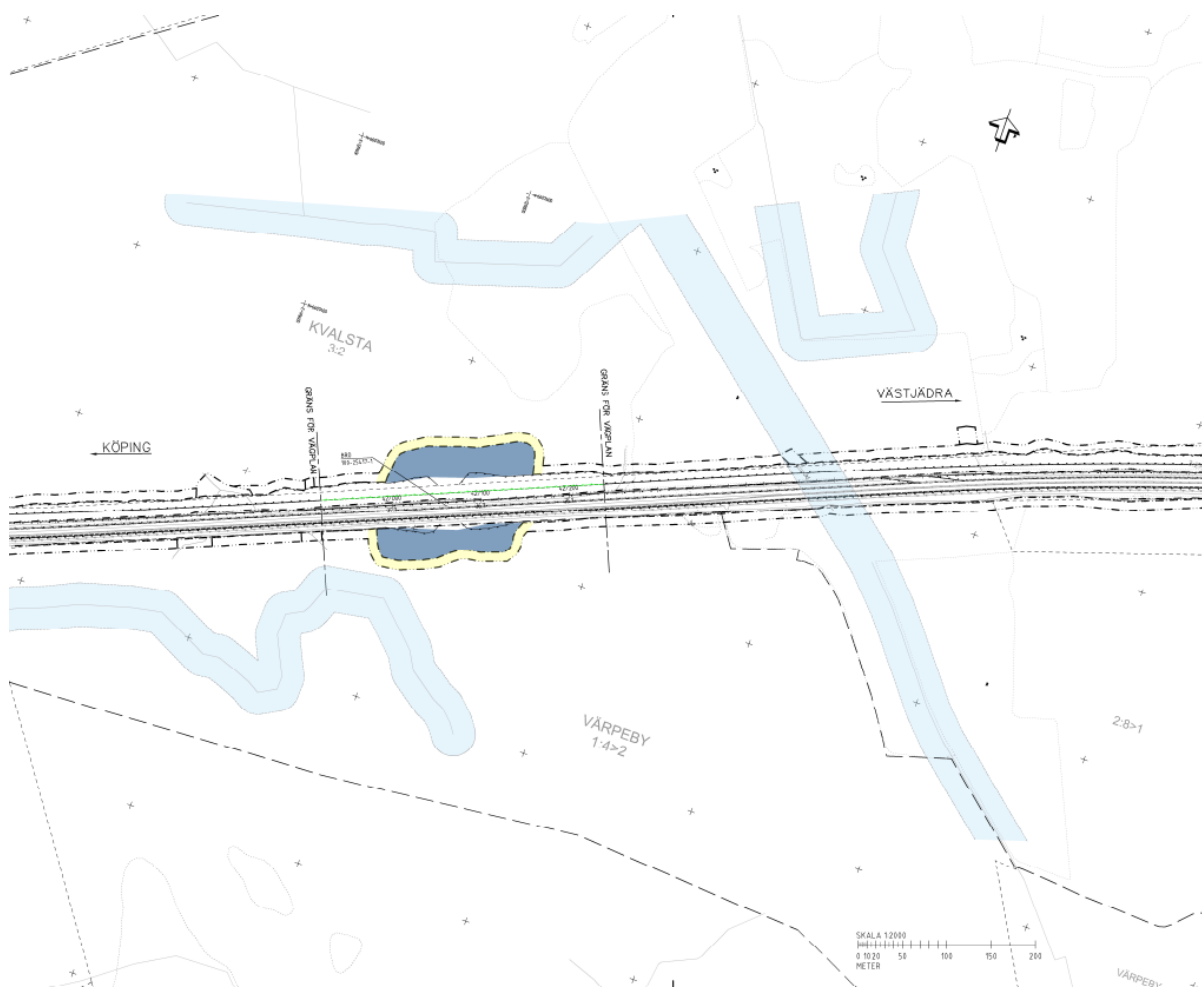
- Grundvatten
- Luftkvalité
- Buller
- Föroreningar
- Vibrationer
- Skyddade arter
- Skyddade områden

3.2. Samråd

Under de samråd som genomförts har Länsstyrelsen Västmanlands län påpekat att miljöbeskrivningen ska omfatta kulturmiljö. I övrigt har inga synpunkter angående miljöbeskrivningen inkommit.

I övrigt har inga synpunkter inkommit.

Figur 2. I figuren syns det markområde som krävs för att anlägga planförslaget (den föreslagna faunapassagen).

3.3. Läsanvisning

I denna vägplan redovisas miljöförutsättningarna i avsnitt 4.2-4.3 och 4.5. I avsnitt 6.4-6.6 beskrivs sedan vilka effekter och konsekvenser på miljön som riskerar att uppstå i och med projektet. I kapitel 7 görs en samlad bedömning där projektet relateras till miljökvalitetsmålen. En avstämning mot Miljöbalkens allmänna hänsynsregler, miljökvalitetsnormer och bestämmelser om hushållning med mark och vattenområden görs i kapitel 8.

4. Förutsättningar

Här beskrivna förutsättningar begränsas till utredningsområdet för den nya faunapassagen.

4.1. Vägens funktion och standard

E18 genom utredningsområdet är idag en mötesfri motortrafikled med 13 meters bredd, viltstängsel på båda sidor av vägen och skyltad hastighet är 100 km/h. Vägavsnittet har i dagsläget beräknats ha ett trafikflöde på 16 000 - 21 000 fordon/dygn. I vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929 har området för ombyggnad av vägsträckan till mötesfri motorväg säkerställts.

4.2. Landskapet

Landskapet norr om Mälaren, kring väg E18 karaktäriseras av bördig jordbruksmark. E18 passerar flera stora skogspartier av omväxlande barr- och lövskog. Den befintliga vägen är väl förankrad i landskapet och följer i stort dess topografi. Landskapsbilden präglas av åkermark med skogsklädda bergs- och moränpartier. Siktlinjerna är långa över de brukade åkrarna.

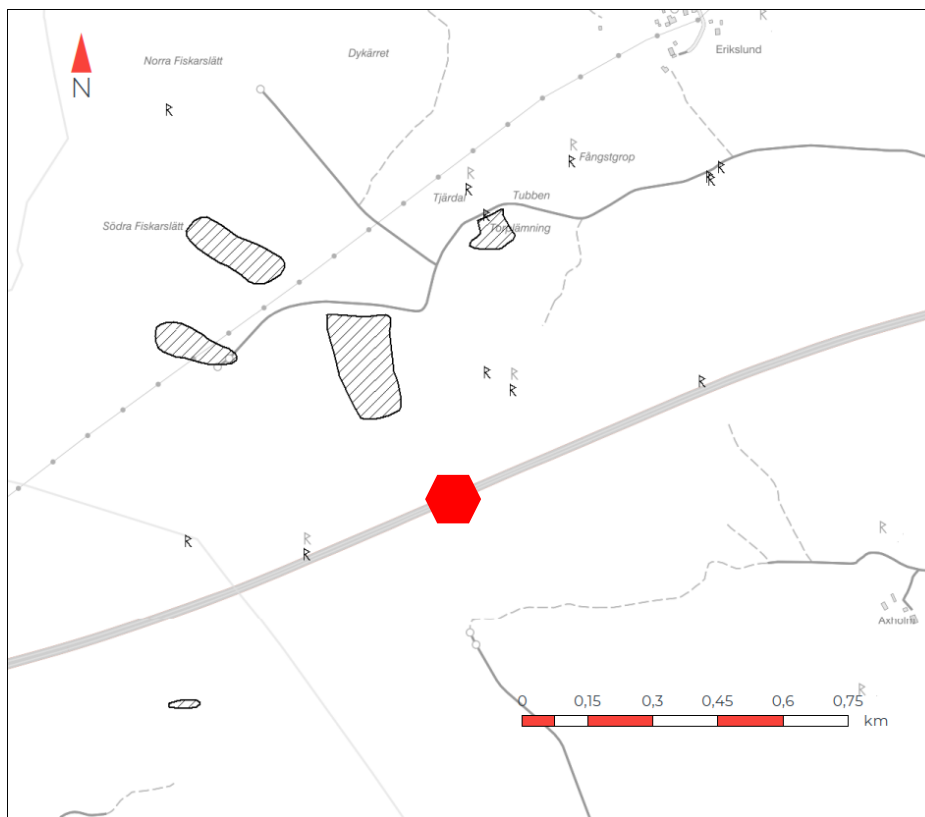
Utredningsområdet kring den tänkte faunapassagen utgörs av ett större sammanhängande skogsområde.

4.3. Miljö och hälsa

4.3.1. Kulturmiljö

Planförslaget berör inte direkt några kända kulturhistoriska lämningar. Det finns ett antal kulturhistoriska lämningar i närområdet av den nya faunapassagen, se figur 3. Cirka 150 meter nordost om planförslaget, i den öppna jordbruksmarken, finns två husgrunder (L2002:6636 och L2002:6648) varav en är klassad som fornlämning och en som övrig kulturhistorisk lämning. Cirka 130 meter norr om planförslaget finns en kulturhistorisk lämning *Boplats av okänd utsträckning* som är klassad som möjlig fornlämning (L2004:3524). Cirka 130 meter väster om planförslaget finns en förlämning i form av en stensättning (L2020:1410) och cirka 600 meter öster om planförslaget en *Husgrund, historisk tid* (L2020:1409), klassad som övrig kulturhistorisk lämning. (Riksantikvarieämbetet, Fornsök, 2022).

Ingen av dessa bedöms beröras av planförslaget.

Figur 3. Kartan visar kända kulturhistoriska lämningar i närområdet kring planförslaget. Planförslagets ungefärliga läge och utbredning syns som en röd sexhörning i figuren.

4.3.2. Skyddade områden samt fridlysta arter

Inga skyddade områden så som nationalpark, naturreservat, naturminne, kulturresevat, Natura 2000-område, biotopskydd, vattenskyddsområde och område med landskapsbildsskydd har identifierats inom utrednings- eller influensområdet.

Inga fridlysta arter har identifierats inom utrednings- eller influensområdet (Trafikverket 2018).

Två mindre vattendrag finns i närheten av utredningsområdet. Vägområdet ligger som närmst cirka 5-10 meter från strandskyddat området.

4.3.3. Riksintressen

E18 är ett riksintresse för kommunikation enligt bestämmelserna i 3 kap 8 § miljöbalken. Inga riksintressen för natur, kulturmiljö eller friluftsliv berörs av vägätgärden.

4.3.4. Naturmiljö

Inga kända naturvärden finns utpekade inom utredningsområdet (Trafikverket 2018). Den mark som avses tas i anspråk utgörs av skogsmark där skogsbruk bedrivs.

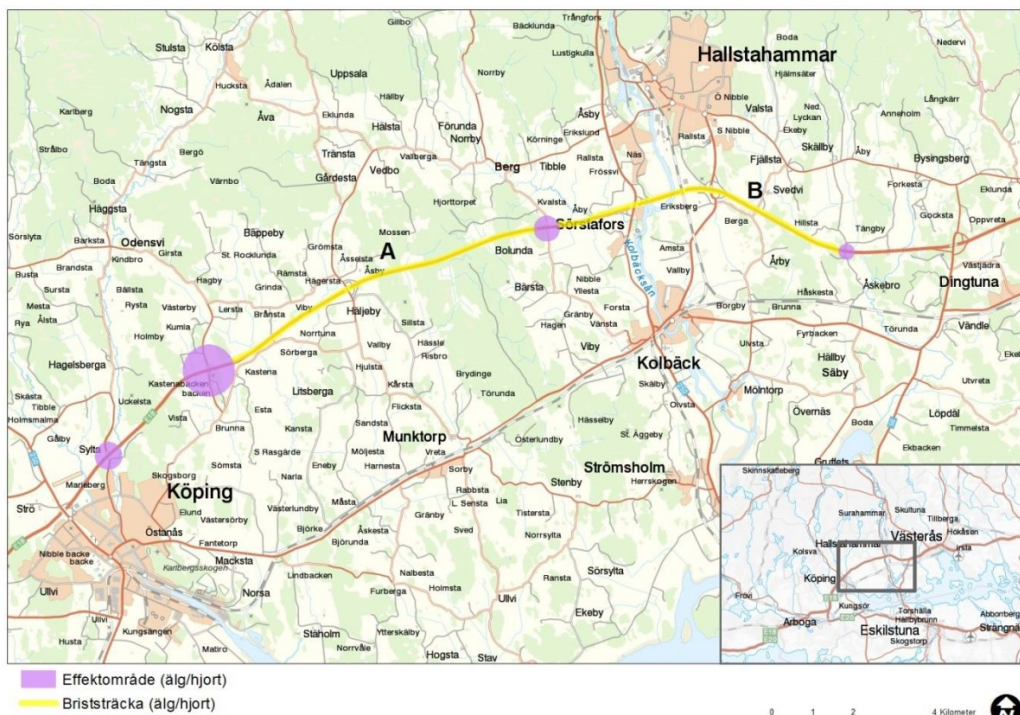
4.3.5. Vatten

Två mindre vattendrag finns i närheten av utredningsområdet. Planerat vägområde ligger som närmst cirka 105–110 meter norr om närmaste vattendrag.

4.3.6. Vilt

Befintligt viltstängsel och det höga trafikflödet gör att vägen utgör en barriär för viltet (Trafikverket 2019²).

I den viltutredning som utfördes år 2019 av Trafikverket identifierades att delsträcka A i figur 4 är en utpekad briststräcka avseende möjligheten för älg och hjort att passera vägen, samt att delsträcka B i figur 5 är en utpekad briststräcka avseende möjligheten för rådjur och vildsvin att passera vägen.

Figur 4. Kartan visar effektområde för älg/hjort längs det aktuella vägvsnittet. Två återstående barriärsträckor markerade med A och B (Trafikverket 2019²). Utredningsområdet för denna vägplan ligger inom område A.

Figur 5. Kartan visar effektområde för rådjur/vildsvin längs det aktuella vägvsnittet. Fem återstående barriärsträckor markerade med A – F (Trafikverket 2019²). Utredningsområdet för denna vägplan ligger inom område B.

Den aktuella faunapassagen ligger inom delsträcka A i figur 4 och inom delsträcka B i figur 5.

4.4. Byggnadstekniska förutsättningar.

Utredningsområdet är ett skogsområde med morän som dominerande jordart, lokalt är denna ytblockig. De byggnadstekniska förutsättningarna är huvudsakligen goda.

Inom utredningsområdet går vägen delvis i en skärning.

4.5. Miljökvalitetsnormer

4.5.1. Yt- och grundvatten

Närmaste vattendrag som har fastställda miljökvalitetsnormer är Svenbybäcken som finns cirka 2 kilometer nordost om den planerade faunapassagen. Närmaste grundvattenförekomst som har fastställda miljökvalitetsnormer finns cirka 4 kilometer öster om den planerade faunapassagen.

4.5.2. Luft

I luftkvalitetsförordningen (2010:477) finns föreskrifter om högsta halt av vissa ämnen i luft och trafiken bidrar till utsläpp av flera av dessa. Eftersom landskapet är öppet och det inte finns några andra stora föroreningskällor längs vägsträckningen, samt att faunapassagen inte medför ökade utsläpp till luft när den är färdigbyggd finns ingen risk att normerna överskrids.

4.5.3. Omgivningsbuller

Antalet fordon som trafikerar den aktuella sträckan av E18 överstiger idag tre miljoner fordon per år och enligt förordningen (2004:675) om omgivningsbuller ska Trafikverket därför regelbundet kartera omgivningsbuller och ta fram ett åtgärdsprogram. Trafikverket har tidigare karterat omgivningsbuller längs vägsträckan och fastställt ett generellt åtgärdsprogram. Inför utbyggnaden av E18 har beräkningar av nuvarande och framtida ljudnivåer genomförts och bostadsfastigheter som blir berörda av ljudnivåer som överskrider gällande åtgärdsgränser för befintlig väg och utbyggd väg har inventerats. Ombyggnaden av vägen medför att bullerspridningen från vägen har kartlagts genom detaljerade beräkningar och att konkreta åtgärder för att minska buller vid ett stort antal fastigheter redovisas. Kravet på att vidta bullerskyddsåtgärder utlöses vid lägre störningsnivåer när vägen byggs ut än vad som gäller under befintliga förhållanden.

Den planerade faunapassagen bedöms dock inte medför ökat omgivningsbuller när den är färdigbyggd och därför utreds buller inte i denna vägplan.

4.5.4. Fisk- och musselvatten

Den planerade faunapassagen berör inget vattendrag som berörs av bestämmelserna i förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

4.6. Miljömål

Sverige har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Detta projekt bedöms beröra i huvudsak miljökvalitetsmålen *God bebyggd miljö*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

5. Den planerade faunapassagens lokalisering och utformning med motiv

5.1. Val av lokalisering och utformning

Enligt tidigare utredning är sträckan mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125 som är den längsta barriären för älg/hjort och även för rådjur/vildsvin mellan Köping och Västjädra. På denna sträcka finns det inte några befintliga vägbroar/vägportar som kan bryta upp barriären. På grund av att detta är den längsta barriären längs utredd sträcka av E18 och att området norr och söder om vägen består av ett större sammanhängande skogsområde har Trafikverket valt detta område för en ny faunapassage (Trafikverket 2018).

Enligt tidigare utredning skulle ett alternativ vara att i den västra delen av skogsområdet placera en landskapsbro (passage för djuren under vägen) då det finns en dalgång med ett mindre vattendrag och där. Ett annat alternativ skulle vara en ekodukt (passage för djuren över vägen) någonstans mellan trafikplats Morgendal 124 och trafikplats Sörstafors 125.

Trafikverket har valt att gå vidare med en faunapassage av typen ekodukt på grund av att den typen av faunapassage har samma funktion som en landskapsbro men bedöms kräva ett mindre markanspråk och en lägre byggkostnad än en landskapsbro.

Trafikverket har identifierat ett utredningsområde där en faunapassage över vägen skulle kunna uppföras mellan omkring avsnitt 42/000 och 42/100 i vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929. Motiven till att detta område valts är att E18 går i skärning vilket skapar förutsättningar för en naturlig passage för vilda djur över vägen, samt att området även bedöms ha goda geotekniska förhållanden. Genom att välja denna plats för att anlägga en bro över vägen bedöms markanspråk, massbehov och byggkostnad minimeras.

5.2. Detaljutformning

Faunapassagen föreslås utföras som en bro i betong så att djuren ska kunna ta sig över vägen. Brons undersida ska vara välvd i vertikalradie av 600 m med högpunkt vid mittstöd. Bron ska vara en plattrambro i betong med spännvidden 21 + 21 m. Mellanstöd i mittremsa ska vara cirkulära pelare. Mellanstöd ska placeras centralt i mittremsan så att avståndet till respektive väggkant blir lika. Fri brobredd ska vara 23,0 m och mäts från insida kantbalk. Fri höjd ska vara 4,7 meter.

Bron ska förses med jordmassor med en total tjocklek av 1,0 m på hela bronns bredd. Inom projektet avbanad och tillvaratagen jordmån får användas till växtbädd för ängsytor. Jordmassornas ska mot konstruktionen bestå utav ett minst 100 mm tjockt dränerande lager.

Bron ska dimensioneras för gångbanelast samt lastmodell för skogsbruksmaskin typ skotare med lastkapacitet 20 ton.

Bron ska förses med bländskydd på kantbalk. Bländskydd ska ansluta till viltstängsel. Bländskyddet ska vara 2,0 m högt och utföras med stående lockpanel.

En viktig princip vid anläggande av faunapassager är att djuren i största möjliga mån ska uppleva det som att naturen fortsätter in genom passagen. De bör ha fri sikt till andra sidan passagen och det bör även finnas skydd i form av kvisthögar, stenar och stubbar för små däggdjur som vill passera.

I figur 6 syns en bild på en faunapassage som liknar den utformning som föreslås för planförslaget i denna vägplan.

Figur 6. Foto på en faunapassage som liknar den som föreslås i denna vägplan (Foto: Enviroplaning AB).

6. Effekter och konsekvenser av projektet

6.1. Nollalternativ

Nollalternativet i detta projekt är att E18 byggs om till motorväg mellan Köping och Västjädra men den aktuella faunapassagen byggs ej.

6.2. Trafik och användargrupper

Faunapassagen bedöms bidra till ökad trafiksäkerhet jämfört med nollalternativet, då vilda djur får en möjlighet att passera vägen via en planskild passage. Det minskar risken att djuren kommer ut på E18:s vägbana och således minskar även risken för trafikolyckor med vilda djur.

6.3. Lokalsamhälle och regional utveckling

Mycket små effekter för lokalsamhälle och regional utveckling bedöms uppstå på grund av denna faunapassage, och utvecklingen bedöms vara den samma i nollalternativet. Eventuellt kan E18:s minskade barriäreffekt ha en positiv inverkan på lokalsamhället.

6.4. Miljö och hälsa

Faunapassagen bedöms bidra till positiva effekter för alla typer av djur och växter på bägge sidor av motorvägen då den binder ihop den befintliga naturen. Den kommer bland annat att underlätta för djuren att hitta föda och partners.

Faunapassagen bedöms ge positiva effekter för människors hälsa då den kan komma att fungera som en friluftspassage.

Närmaste bostadshus finns mer än en kilometer från den planerade faunapassagen och den bedöms inte innebära några konsekvenser för boendemiljö och hälsa utöver den störning under byggtiden som uppstår i och med ombyggnaden av E18 till motorväg. Se även miljökonsekvensbeskrivningen som hör till den fastställda vägplanen E18 Köping-Västjädra, ärendenummer 2015/101929, projektnummer 145923.

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd har identifierats inom utredningsområdet. Den planerade åtgärden bedöms innebära en väsentlig ändring av naturmiljön d.v.s. en åtgärd som undantas från samråd enligt 12 § 6 miljöbalken. Ändringen i naturmiljön bedöms vara positiv för naturmiljön då den leder till att E18:s barriäreffekt minskar.

De närmaste kulturhistoriska lämningarna bedöms inte påverkas planförslaget.

Faunapassagen kommer inte att inkräkta på något strandskyddsområde.

Massor kommer att läggas upp för att skapa anslutningar till faunapassagen massorna kommer att läggas upp mer än 100 meter från närmaste vattendrag och på grund av det långa avståndet bedöms ingen risk för grumling.

6.5. Indirekta och samverkande effekter och konsekvenser

Faunabron byggs samtidigt som E18 Köping-Västjädra byggs om till motorväg. Eventuellt innebär byggnationen av faunapassagen att byggtiden på just denna plats blir något längre än om faunapassagen inte skulle byggas. Men i och med att det redan är beslutat att E18 Köping-Västjädra ska byggas om och att byggnationen av denna faunabro är relativt liten i sin omfattning i jämförelse med övrig planerad byggnation bedöms de samverkande effekterna vara små. Inga indirekta effekter bedöms uppkomma.

6.6. Påverkan under byggnadstiden

Bron föreslås kunna byggas i två etapper. Först byggs den del som kommer gå över ny väg medan trafiken fortgår på befintlig väg. Trafiken flyttas sedan över till den nya vägen och under den byggda delen av bron och bron kan färdigställas. På detta vis bedöms påverkan under byggnadstiden kunna minimeras.

7. Samlad bedömning

Fastställda miljökvalitetsnormer bedöms inte påverkas negativt. Planförslaget bedöms bidra till att miljökvalitetsmålen *God bebyggd miljö*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv* kan uppnås. Användning av mark är liten och det finns inga riksintressen som berörs. Planförslaget bedöms bidra till att de transportpolitiska målen uppnås. Faunapassagen bedöms bidra till positiva effekter för alla typer av djur och växter på bägge sidor av motorvägen då den binder ihop den befintliga naturen. Faunapassagen bedöms också ge positiva effekter för människors hälsa då den kan komma att fungera som en friluftspassage.

8. Överensstämmelse med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, miljö kvalitetsnormer och bestämmelser om hushållning med mark och vattenområden

8.1. De allmänna hänsynsreglerna

Enligt hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

8.1.1. Bevisbörderegeln, 2 kap 1 § miljöbalken

Trafikverket ansvarar för att visa att de allmänna hänsynsreglerna följs och detta säkerställs under det utredningsarbetet som gjorts i den tidigare vägplanen och i arbetet med denna vägplan.

8.1.2. Kunskapskravet, 2 kap 2 § miljöbalken

I arbetet med att upprätta vägplan och MKB för hela vägsträckan E18 Köping-Västjädra har kunskap om påverkan på människors hälsa och miljön i just det aktuella projektet erhållits genom en lång rad detaljerade inventeringar av befintlig väganläggning, geologi, hydrologi, kulturmiljövärden och naturmiljö samt genom undersökningar, bedömningar och beräkningar rörande bl.a. föroreningsituationen vid vägen, miljörelaterade risker, avvattning, utsläpp från vägtrafiken, buller från vägtrafiken osv. Detta kunskapsunderlag har, tillsammans med visst ytterligare utredningsmaterial kopplat till den föreslagna faunapassagen, varit underlag för lokalisering, utformningsval och miljömässiga bedömningar.

8.1.3. Principen om att förorenaren betalar, försiktighet och bästa möjliga teknik, 2 kap 3 § miljöbalken

Trafikverket avser att utföra de skyddsåtgärder som föreslagits i vägplanen för hela vägsträckan som ingår i vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929 med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning, för att begränsa och förebygga påverkan på människors hälsa och miljön som bedöms nödvändiga. Denna vägplan kommer att komplettera vägområdet med en ytterligare faunapassage vilket bedöms vara en ytterligare försiktighetsåtgärd.

Vilka specifika lösningar som väljs för att uppfylla krav om bästa möjliga teknik avgörs utifrån det kunskapsläge som råder när vägutbyggnaden kommer att ske. Trafikverket utarbetar kontinuerligt interna riktlinjer utifrån gällande kunskapsläge och hänvisar till sådana i samband med entreprenadupphandling. För närvarande ställs normalt krav på bästa möjliga teknik och användning av kemiska produkter i samband med entreprenaden genom Trafikverkets dokument "Generella miljökrav vid entreprenadupphandling TDOK 2012:93", "Material och varor – krav och kriterier avseende farliga ämnen TDOK 2012:12", "Kemiska produkter – gransknings-kriterier och krav för Trafikverket TDOK 2010:310" och "Kemiska produkter – granskning och märkningspliktiga kemiska produkter TDOK 2010:311".

8.1.4. Utbytesregeln, 2 kap 4 § miljöbalken

Vid upphandling av utbyggnadsarbetena ställs krav rörande kemikalieval och –hantering på entreprenören.

8.1.5. Hushållningsprincipen, 2 kap 5 § miljöbalken

Massor som uppkommer i arbeten med att anlägga vägen används så långt som möjligt i anläggningsarbetena.

8.1.6. Lokaliseringsprincipen, 2 kap 6 § miljöbalken

Utbygganden av faunapassage föreslås ske genom en ny bro, vilket i tidigare utredningar bedömts som en lämplig lokalisering. Placeringen bedöms inte strida mot gällande planer, riksintressen och miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

8.1.7. Skälighetsavvägning, 2 kap 7 § miljöbalken

Hela denna vägplan omfattar en ytterligare skyddsåtgärd som ej ingick i vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

När skyddsåtgärder föreslås eller där det inte bedöms föreligga behov av skyddsåtgärder, har bedömningen gjorts utifrån behovet av åtgärder i enlighet med aktuella bestämmelser.

9. Markanspråk och pågående markanvändning

9.1. Vägområde för allmän väg med vägrätt

Vägrätt uppkommer genom att väghållaren tar mark eller annat utrymme i anspråk för väganläggning med stöd av en upprättad och fastställd vägplan. Vägrätten ger väghållaren rätt att nyttja mark eller annat utrymme som behövs för vägen. Väghållaren får rätt att i fastighetsägarens ställe bestämma över marken eller utrymmets användning under den tid vägrätten består. Vidare får myndigheten tillgodogöra sig jord- och bergmassor och andra tillgångar som kan utvinnas ur marken eller utrymmet. Vägrätten upphör när vägen dras in från allmänt underhåll.

Byggandet av vägen kan starta när väghållaren har fått vägrätt, även om det inte har träffats någon ekonomisk uppgörelse för intrång och annan skada. Värdebidraget för intrånget är den dag då marken tas i anspråk. Den statliga ersättningen räknas upp från dagen för ianspråktagandet med ränta enligt 5§ Rättelagen (1975:635) tills ersättningen betalas. Eventuella tvister om ersättningen avgörs i domstol. Ersättningen för den mark som tas i anspråk med vägrätt ska motivera minskningen av fastighetens marknadsvärde vid värdebidraget.

Nytt vägområde för vägåtgärder som föreslås vid allmän väg omfattar utrymme för de väganordningar som redovisas i kapitel 5. För att möjliggöra drift och underhåll ingår en kantremsa som störst är två meter bred utanför bankfot eller slänkrön i vägområdet. Längs sträckan finns även en säkerhetszon som normalt varierar beroende på vägens hastighet.

Plankarta 101T0201 redovisar nytt vägområde. Det är det tillkommande vägområdet som är angivet i fastighetsförteckningens arealberäkning, det vill säga det som ligger utanför befintligt vägområde för allmän väg E18.

Tillkommande vägområde för allmän väg enligt denna vägplan omfattar 10 480 m². All yta är idag skogsmark.

9.2. Områden med tillfällig nyttjanderätt

Områden med tillfällig nyttjanderätt behövs för att entreprenören ska kunna bygga de planerade välgångarna. Det kan vara uppställning av byggmaterial, etablering och upplag. Den tillfälliga nyttjanderätten ska gälla under byggnadstiden och till och med 12 månader efter godkänd slutbesiktning. Markytorna kommer att återställas innan godkänd slutbesiktning.

I vägplanen föreslås att 4673 m² mark tas i anspråk med tillfällig nyttjanderätt.

10. Fortsatt arbete

Genomförandet av planen kommer inte att kräva särskilda tillstånd, dispenser eller andra anmälningar.

11. Genomförande och finansiering

11.1. Formell hantering

Denna vägplan kommer att kungöras för granskning och sedan genomgå fastställelseprövning. Under tiden som underlaget hålls tillgängligt för granskning kan berörda sakägare och övriga lämna synpunkter på planen. De synpunkter som kommer in sammanställs och kommenteras i ett granskningsutlåtande som upprättas när granskningstiden är slut.

De inkomna synpunkterna kan föranleda att Trafikverket ändrar vägplanen. De sakägare som berörs kommer då att kontaktas och får möjlighet att lämna synpunkter på ändringen. Är ändringen omfattande kan underlaget återigen behöva göras tillgängligt för granskning.

Vägplanen och granskningsutlåtande översänds till länsstyrelsen som yttrar sig över planen. Därefter begärs fastställelse av planen hos Trafikverket. De som har lämnat synpunkter på vägplanen ges möjlighet att ta del av de handlingar som har tillkommit efter granskningstiden, bland annat granskningsutlåtandet.

Efter denna så kallade kommunikation kan beslut tas att fastställa vägplanen, om den kan godtas och uppfyller de krav som finns i lagstiftningen. Om beslutet överklagas prövas överklagandet av regeringen.

Hur vägplaner ska kungöras för granskning och fastställas regleras i 17-18 §§ väglagen (1971:948).

Fastställelsebeslutet omfattar det som redovisas på planens plankartor, profilritningar om det behövs, eventuella bilagor till plankartorna. Beslutet kan innehålla villkor som måste följas när vägen byggs. Denna planbeskrivning utgör ett underlag till planens plankartor.

När vägplanen har vunnit laga kraft blir beslutet om fastställande juridiskt bindande. Detta innebär bland annat att vägbyggaren, det vill säga Trafikverket i detta projekt, har rätt, men också skyldighet, att lösa in mark som behövs permanent för vägen. Mark som behövs permanent framgår av fastighetsförteckningen och plankartan. I fastighetsförteckningen framgår också markens storlek (areal) och vilka som är fastighetsägare eller rättighetsinnehavare.

E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan
Faunapassage

Fastställelsebeslut som vinner laga kraft ger följande rättsverkningar:

- Vaghållaren får tillstånd att bygga allmän väg i enlighet med fastställelsebeslutet och de villkor som anges i beslutet.
- Vaghållaren får rätt att ta mark eller annat utrymme i anspråk med vägrätt. För den mark eller utrymme som tas i anspråk erhåller berörda fastighetsägare ersättning.
- Vad som utgör allmän väg och väganordning läggs fast.

Vägplanen ger också rätt att tillfälligt använda mark som behövs för bygget av anläggningen. På plankartan och i fastighetsförteckningen framgår vilken mark som berörs, vad den ska användas till, under hur lång tid den ska användas, hur stora arealer som berörs samt vilka som är fastighetsägare eller rättighetsinnehavare. Trafikverket har rätt att börja använda mark tillfälligt så fort vägplanen har vunnit laga kraft, men ska meddela fastighetsägare/rättighetsinnehavare när tillträde är beräknat att ske.

Fastighetsägare/rättighetsinnehavare får inte utan tillstånd från Trafikverket uppföra byggnader eller på annat sätt försvåra för Trafikverket att använda den mark som behövs för anläggningen.

Trafikverket har rätt att bygga den anläggning som redovisas i vägplanen.

11.2. Genomförande

Trafikverket kommer, när vägplanen har vunnit laga kraft, upphandla åtgärderna tillsammans med den ursprungliga vägplanen E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

11.3. Finansiering

Tillägget av vägplanen ingår i anläggningskostnaden för det redan fastställda vägförslaget

Objektet finansieras genom Trafikverket. Projektet finns med i Nationell plan för infrastrukturåtgärder för perioden 2018–2029.

12. Underlagsmaterial och källor

Trafikverket, 2019¹. Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2019². PM Viltutredning, Granskninghandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2019³. Miljökonsekvensbeskrivning, Fastställelsehandling vägplan E18 Köping-Västjädra, dnr: TRV 2015/101929.

Trafikverket, 2018. PM E18 Köping-Västjädra Vägplan, Översiktlig naturvärdesinventering, dnr TRV 2015/101929

Naturvårdsverkets Skyddad Natur. 2022. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (Hämtat 2022-01-27)

Extern karttjänst för Länsstyrelsen i Västmanlands län. 2022. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=7807aad2ab547798a2918cf2433c0f3> (Hämtat 2022-01-27)

Riksantikvarieämbetet. 2022. Riksantikvarieämbetets karttjänst försök. <http://www.fmis.raa.se> (Hämtat 2022-01-27)

Sveriges miljömål, <http://www.sverigesmiljomal.se/> (hämtad 2022-04-01).

TRAFIKVERKET

Trafikverket, 631 80 Eskilstuna. Besöksadress: Tullgatan 8.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

www.trafikverket.se
E18 Köping-Västjädra – ändring av fastställd vägplan
Faunapassage